

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 429/2024-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a zo sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **vykupenie.sk s.r.o.**, Mudroňova 63, Bratislava, IČO 44 963 424, zastúpenej LÖWY & LÖWY s. r. o., Slowackého 56, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 61Ek/2189/2023 z 22. apríla 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka označená v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutým uznesením okresného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje zrušenie napadnutého uznesenia okresného súdu a vrátenie veci okresnému súdu na ďalšie konanie a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že návrhom na vykonanie exekúcie oprávneného (Spoločenstvo vlastníkov bytov Pribišova 4) sa začalo exekučné konanie proti povinnému (Stavebné bytové družstvo Bratislava IV) o vymoženie 10 691,28 eur s príslušenstvom na podklade exekučného titulu (platobný rozkaz okresného súdu sp. zn. 42Up/3/2022 z 24. júna 2022 v spojení s uzneseniami okresného súdu zo 14. februára 2023 a 4. augusta 2023). Okresný súd poveril vykonaním exekúcie 6. októbra 2023 súdneho exekútora JUDr. Martina Hermanovského, Exekútorský úrad Bratislava (konanie vedené pod sp. zn. 283Ex/359/23).

postup exekučnému súdu, ktorému zákonodarca zveril právomoc posúdiť dôvodnosť námietky. Len exekučnému súdu teda prislúchalo posúdiť, či tretia osoba oprávnene vzniesla a preukázala právo neprípúšťajúce exekúciu, resp. že vo veci nejde o jednoduché právne posúdenie. Exekučný súd následne uzavrel, že až do právoplatného rozhodnutia súdu o vznesenej námietke neprípustnosti exekúcie, resp. o excindačnej žalobe nemohol byť predmetný byt predmetom predaja a dražba sa ani nemala konať.

9. Nad rámec už uvedeného okresný súd konštatoval, že v konaní absentuje výslovný súhlas prednostného záložného veriteľa (A.M.C. – A Správa nehnuteľnosti s. r. o.) s predajom predmetného bytu, ktorý sa podľa § 61q ods. 2 Exekučného poriadku bezvýnimočne vyžaduje pri realizácii exekúcie predajom nehnuteľnosti. Odkázal pritom na rozhodnutia ústavného súdu vydané vo veciach sp. zn. III. ÚS 51/2014 a I. ÚS 457/2023. Súhlas prednostného záložného veriteľa nemôže byť v žiadnom prípade nahradený len oznámením prednostného záložného veriteľa o aktuálnej výške pohľadávky a informovaním súdneho exekútora prednostného záložného veriteľa o tom, že jeho pohľadávka bude v rozvrhovom pojednávaní prednostne uspokojená.

II.

Argumentácia sťažovateľky

10. Sťažovateľka ako vydražiteľka namieta ústavnú neudržateľnosť napadnutého uznesenia okresného súdu, ktoré je arbitrárne a nepreskúmateľné z dôvodov absencie náležitého odôvodnenia neprípustnosti vedenia exekúcie (prvá námietka), nesprávnej interpretácie § 44 Exekučného poriadku (druhá námietka), absencie náležitého odôvodnenia neschválenia príklepu vo vzťahu k súhlasu prednostného záložného veriteľa (tretia námietka) a svojvoľnej interpretácie zákonných ustanovení, najmä § 61q ods. 2 a § 167 ods. 2 Exekučného poriadku (štvrtá námietka).

11. Sťažovateľka namieta, že okresný súd bližšie neodôvodnil, ako dospel k záveru, že každé podanie hoci aj formálne označené ako námietka neprípustnosti exekúcie by malo automaticky zakladať postup podľa § 44 Exekučného poriadku. Okrem toho, exekučný súd neodôvodnil, pokiaľ mal vedomosť o tom, že predmetom námietky neprípustnosti exekúcie je len nájomné právo, z akého dôvodu musí súdny exekútor postupovať vždy striktne podľa § 44 Exekučného poriadku, a to aj vtedy, ak je toho názoru, že nie sú naplnené predpoklady na postup podľa § 44 Exekučného poriadku, t. j. nejde o právo k veci, ktoré neprípúšťa exekúciu. Následkom existencie nájomného vzťahu totiž je prechod na vydražiteľa a samotné nájomné právo nevyklučuje možnosť vykonať exekúciu.

12. Právna interpretácia § 44 Exekučného poriadku zo strany exekučného súdu je arbitrárna. Tvrdená existencia nájomného práva nemôže mať za následok neprípustnosť exekúcie, a to pri zohľadnení § 153 ods. 1 Exekučného poriadku, ktoré aj nesporné nájomné právo nepovažuje za prekážku vedenia exekúcie na nehnuteľnosť, keďže zaväzuje vydražiteľa k jeho prevzatiu. Tvrdená existencia práva nemôže byť považovaná za právo, ktoré by bolo dôvodom neprípustnosti exekúcie voči nehnuteľnosti, ktorej nespochybniteľným vlastníkom je povinný v exekučnom konaní, v ktorom sa dražba nehnuteľnosti uskutočnila. Ak preukázané nájomné právo nie je prekážkou vedenia exekúcie, tak súdne konanie, v ktorom sa tretia osoba iba snaží o dosiahnutie povinnosti uzavrieť nájomnú zmluvu, nemôže byť takou prekážkou vedenia exekúcie (*argumentum*

a maiori ad minus). Nesprávnosť interpretácie právnej normy podľa sťažovateľky podporuje aj odborná literatúra.

13. Súdny exekútor vyhodnotil námietku neprípustnosti exekúcie s ohľadom na jej obsah, a to nielen z pohľadu práva, ktoré nemožno kvalifikovať ako právo neprípúšťajúce exekúciu (nájomné právo), ale aj z pohľadu náležitostí samotného podania (neúplné a zmätočné podanie). Preto sa interpretácia ponúknutá všeobecným súdom javí ako svojvoľná a formalistická.

14. Podľa sťažovateľky okresný súd vôbec neuviedol, z akého dôvodu sa na prejednávajúcu vec majú vzťahovať rozhodnutia ústavného súdu, pričom z napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé ani to, či bola zohľadnená zmena právnej úpravy účinná od 1. apríla 2023. Z odôvodnenia rovnako nie je zrejmé, že okresný súd mal vedomosť o tom, že oprávnený je záložným veriteľom z titulu exekučného záložného práva. Okrem toho, exekučný súd sa vôbec nezmieňuje o potrebu aplikácie § 167 ods. 2 Exekučného poriadku.

15. Okresný súd vykonal výklad § 61q ods. 2 Exekučného poriadku v prospech prednostného záložného veriteľa izolovane bez zohľadnenia celkového účelu exekučného konania. Okrem toho od 1. apríla 2023 došlo k zmene právnej úpravy, podľa ktorej sa už súhlas prednostného záložného veriteľa so zriadením exekučného záložného práva nevyžaduje. Pred prijatím tejto novely bola otázka súhlasu prednostného záložného veriteľa so zriadením exekučného záložného práva sporná, a to v dôsledku výkladu § 61q ods. 2 Exekučného poriadku (predtým § 61a ods. 2 Exekučného poriadku).

16. Sťažovateľka poukazuje na rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých nepochybne vyplýva ústavná konformnosť názoru, podľa ktorého podľa právnej úpravy účinnej do 31. marca 2023 ak prednostný záložný veriteľ nedal súhlas so zriadením exekučného záložného práva, musel dať obligatórne súhlas s vedením exekúcie na záloh. V prejednávanej veci však bolo exekučné záložné právo zriadené po 1. decembri 2023, teda po účinnosti novely Exekučného poriadku a v súlade s § 167 ods. 2 Exekučného poriadku na exekučné záložné práva, ktoré boli zriadené po účinnosti novely, t. j. po 1. apríli 2023 nie je potrebný súhlas prednostného záložného veriteľa.

17. Zriadením exekučného záložného práva na záloh nadobúda oprávnený postavenie záložného veriteľa. Zo žiadneho ustanovenia Exekučného poriadku ani Občianskeho zákonníka nevyplýva to, že exekučné záložné právo má odlišné postavenie k iným záložným právam. Platí princíp rovnosti z hľadiska titulu pre zriadenie záložného práva, a preto oprávnený, v prospech ktorého bolo zriadené exekučné záložné právo, získava postavenie záložného veriteľa. Preto pokiaľ je oprávnený záložným veriteľom aj bez súhlasu prednostného záložného veriteľa, je nutné § 61q ods. 2 Exekučného poriadku interpretovať tak, že ďalší súhlas s výkonom záložného práva už nie je potrebný.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

18. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti napadnutého uznesenia okresného súdu, ktorým nebol schválený príklep udelený súdnym exekútorom na dražbe, a to vzhľadom na pochybenia súdneho exekútora a nedodržanie zákonných ustanovení.

19. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

20. Súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku (PL. ÚS 21/00, I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02, IV. ÚS 292/04). Aj podľa názoru Európskeho súdu pre ľudské práva by právo na súdnu ochranu zostalo iluzórnym, keby vnútroštátny právny poriadok umožňoval, aby konečné súdne rozhodnutie ostalo „neúčinné“ na ujmu jedného z účastníkov súdneho konania. Výkon rozsudku alebo rozhodnutia súdu treba považovať za integrálnu súčasť práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne III. ÚS 15/03). Preto pri postupe všeobecných súdov treba dbať na to, aby zabezpečili taký prístup k súdnej ochrane v exekučnom konaní, ktorý nie je diskriminačný bez primeraných a objektívne zdôvodniteľných okolností, ktoré vyplývajú priamo zo zákona (m. m. II. ÚS 143/02).

21. Imanentnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu je taktiež právo na určitú kvalitu súdneho konania definovanú procesnými garanciami spravodlivého súdneho konania, ako je napr. právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktorá má byť v konkrétnom prípade poskytnutá.

22. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorá okrem iných procesných záruk kladie dôraz aj na zachovanie kontradiktórnosti konania a „rovnosti zbraní“ (podobne napr. III. ÚS 402/08). Ústavný súd formuloval požiadavku rovnosti zbraní, ktorá sa transformuje do obsahu základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy okrem iného v tom zmysle, že žiadne ustanovenie procesného kódexu nemožno vykladať a uplatňovať v konaní pred súdom tak, aby niektorý z účastníkov bol zvýhodnený na úkor druhého účastníka pri uplatňovaní práv alebo aby mal priaznivejšie postavenie pri prejednávaní a rozhodovaní veci (I. ÚS 59/00, III. ÚS 454/2011).

23. Ustanovenie § 44 Exekučného poriadku vyjadruje jednu zo základných zásad exekučného konania, a to zásadu, podľa ktorej oprávnený má byť uspokojovaný výlučne z majetku povinného. Právo k veci, ktoré nepripúšťa exekúciu, sa namieta u exekútora, pričom pre jeho uplatnenie nepostačí tvrdenie o práve nepripúšťať exekúciu, ale vyžaduje sa relevantné preukázanie práva k veci v zmysle odôvodnenia a zdokladovania opísaných skutočností preukazujúcich vlastnícke právo alebo iné právo k dotknutej veci vylučujúce exekúciu. Úlohou súdneho exekútora je tak s odbornou starostlivosťou vyhodnotiť, či navrhnuté dôkazy spĺňajú elementárne predpoklady preukázania takéhoto práva, keďže dostatočne neodôvodnené uplatnenie práva nespôsobí právne následky v zmysle spustenia procesu vylúčenia veci (k tomu pozri komentár IURA k § 44 Exekučného poriadku v ASPI).

24. Ak súdny exekútor vyhodnotí spôsobilosť námietky na jej prejednanie, nastupujú jednotlivé fázy postupu tak, ako sú popísané exekučným súdom v bode 8 tohto uznesenia.

25. Námiетка neprípustnosti exekúcie je podaním vo veci samej (§ 123 CSP), ktoré musí spĺňať popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) označenie veci, ktorá je predmetom exekúcie a tvrdenia o tom, že podávateľ námiетки má k tejto veci právo vylučujúce exekúciu. Pri odstraňovaní vád podania sa postupuje podľa § 129 CSP, pričom v prípade neodstránenia vád, ktoré bránia vo veci procesne pokračovať, súdny exekútor predloží podanie exekučnému súdu, ktorý ho uznesením odmietne (Števček, M., Kotrecová, A., Tomašovič, M., Molnár, P. a kol. *Exekučný poriadok. 3. vydanie. Komentár*. Praha : C. H. Beck, 2018. s. 158 – 183.).

26. Sťažovateľka spochybňuje ústavnú akceptovateľnosť neschválenia príklepu zo strany okresného súdu námietkou arbitrárnosti odôvodnenia obsiahnutého v napadnutom uznesení, pričom argumentuje vyhodnotením námiетки zo strany súdneho exekútora z pohľadu jej obsahu (namietané nájomné právo nemožno kvalifikovať ako právo nepripúšťajúce exekúciu), ako aj z pohľadu nesplnenia náležitostí podania (neúplné a zmätočné podanie). Argumentácia sťažovateľky (k tomu pozri aj bod 13 tohto uznesenia) sa už *prima facie* javí ako navzájom sa vylučujúca, keďže vychádza zo skutočnosti, že podanie tretej osoby bolo slovami súdneho exekútora neúplné a zmätočné, a tým aj nespôsobilé iniciovať príslušný procesný postup pred exekučným súdom, a na druhej strane akcentuje vyhodnotenie obsahu podania (aj napriek tvrdenej zmätočnosti) ako námiетки, ktorá neobsahuje právo nepripúšťajúce exekúciu.

27. Okrem toho, ako to vyplýva z už uvedeného (body 23 až 25 tohto uznesenia), oprávnenie rozhodnúť vo veci podania, ktoré je neúplné a zmätočné, ako aj oprávnenie posúdiť dôvodnosť podanej námiетки patrí exekučnému súdu, resp. súdu v základnom konaní o vylúčení veci z exekúcie. Úlohou súdneho exekútora je posúdiť dostatočnosť odôvodnenia a zdokladovania opísaných skutočností, ktoré by mali preukázať vlastníckeho právo alebo iné právo k dotknutej veci vylučujúce exekúciu, t. j. posúdiť spôsobilosť podania iniciovať následný procesný postup pred exekučným súdom. Posúdenie toho, či ide o právo k veci, ktoré nepripúšťá exekúciu, je však vecou právneho posúdenia exekučným súdom, resp. súdu v základnom konaní.

28. Posúdenie dôvodnosti námiетки z pohľadu, či (ne)obsahuje právo nepripúšťajúce exekúciu, môže uskutočniť výlučne exekučný súd po predložení námiетки súdnym exekútorom. V konkrétnych okolnostiach veci súdny exekútor námiетки na posúdenie okresnému súdu nepredložil, preto je bez právnej relevancie zaoberať sa argumentáciou sťažovateľky, ktorou atakuje obsah námiеток, z ktorých (podľa jej názoru) vyplýva snaha uzavrieť nájomnú zmluvu, čo nemôže byť hodnotené ako prekážka vedenia exekúcie.

29. Už uvedené čiastkové závery vedú ústavný súd k posúdeniu prvej a druhej námiетки sťažovateľky ako nedôvodnej. Odôvodnenie okresného súdu obsiahnuté v podstatnom v bode 8 tohto uznesenia, podľa ktorého súdny exekútor nemohol na dražbe uzavrieť, že žiadne právo, ktoré by odôvodňovalo vylúčenie veci z exekúcie a predstavovalo by prekážku v dražbe, uplatnené a zdokladované nebolo, s prihliadnutím na už uvedené preto ústavný súd považuje za ústavne udržateľné.

30. Okresný súd v napadnutom uznesení nad rámec neprípustnosti vykonania dražby z dôvodu nepredloženia námiетки na posúdenie exekučnému súdu uviedol ako ďalší dôvod brániaci schváleniu príklepu chýbajúci súhlas prednostného záložného veriteľa s predajom nehnuteľnosti. Ústavná udržateľnosť odôvodnenia okresného súdu k nesprávnemu procesnému postupu súdneho exekútora, z ktorého dôvodu dražba nehnuteľnosti bola neprípustná, robí námiетки sťažovateľky

(tretia a štvrtá námietka), ktoré atakujú vyžadovaný súhlas prednostného záložného veriteľa s predajom nehnuteľnosti, právne irelevantné. Ani prípadná vada v odôvodnení napadnutého uznesenia okresného súdu by totiž nemohla dosiahnuť takú intenzitu, ktorá by v konečnom dôsledku spôsobila ústavnú neudržateľnosť rozhodnutia ako celku. Inak povedané, aj keby ústavný súd zistil určité pochybenie pri aplikácii zákonných ustanovení zo strany exekučného súdu, prípadné zrušenie rozhodnutia a vrátenie veci okresnému súdu by malo striktne akademický charakter bez možnosti ovplyvniť výsledok konania v prospech sťažovateľky ako vydražiteľky, a to z dôvodu ústavnej akceptovateľnosti odôvodnenia okresného súdu o neprípustnosti predaja nehnuteľnosti bez prejednávania námietok.

31. Bez potreby bližšieho vysporiadania sa s konkrétnymi námietkami sťažovateľky však ústavný súd poznamenáva, že už v uznesení sp. zn. I. ÚS 457/2023 z 24. októbra 2023 sa zaoberal aplikáciou ustanovení Exekučného poriadku týkajúcou sa vyžadovaného súhlasu záložného veriteľa s exekúciou, pričom zdôraznil, že exekučné záložné právo síce slúži na zabezpečenie pohľadávky oprávneného, ktorý sa jeho zriadením dostane do poradia záložných veriteľov, avšak nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie zákazu formulovaného v § 61q ods. 2 Exekučného poriadku, ktorý bol aplikovaný aj v tu prejednávanej veci (k argumentácii obsiahnutej v bode 14 tohto uznesenia), ako aj to, že § 61q ods. 2 Exekučného poriadku (Exekúciu na záloh možno viesť iba vtedy, ak oprávneným je záložný veriteľ alebo ak záložný veriteľ s exekúciou súhlasí.) slúži záujmu záložného veriteľa a jeho cieľom je uprednostnená ochrana majetkových práv tohto subjektu, takže požiadavka, aby súdny exekútor pred tým, ako pristúpi k samotnému výkonu exekúcie na záloh, disponoval súhlasom záložného veriteľa so skorším poradím, ako mal sťažovateľ, je v súlade s účelom a zmyslom citovaného ustanovenia Exekučného poriadku. *Prima facie* sa aktuálnosti uvedených záverov nedotkla sťažovateľkou pripomínaná novela (§ 167 ods. 2 Exekučného poriadku), ktorá s účinnosťou od 1. apríla 2023 nevyžaduje súhlas záložného veriteľa so zriadením exekučného záložného práva.

32. Ústavný súd konštatuje, že v danom prípade sa okresný súd zaoberal návrhom súdneho exekútora na schválenie príklepu udeleného na dražbe 12. marca 2024, riadne ho preskúmal, no keďže zistené okolnosti mu príklep schváliť nedovoľovali, následne sformuloval svoj právny záver a rozhodol v súlade s príslušnými ustanoveniami Exekučného poriadku. Nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný či arbitrárny postup okresného súdu nemajúci oporu v príslušnom kódexe alebo ktorá by viedla k záveru o zvýhodnení či priaznivejšom postavení iného účastníka exekučného konania pri prejednávaní a rozhodovaní veci oproti sťažovateľke ako vydražiteľke.

33. Keďže z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého uznesenia okresného súdu, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. júla 2024

Miloš Maďar
predseda senátu